

BIC	17970.296	27576.398	23853.016
LogLikelihood	-8955.590	-13756.890	-11895.773
Snijders/Bosker R ² Level 1	0.195	0.276	0.306
Snijders/Bosker R ² Level 2	0.300	0.526	0.700
Bryk/Raudenbush R ² Level 1	0.163	0.217	0.189
Bryk/Raudenbush R ² Level 2	0.354	0.594	0.749

Poznámka: Kurzívou vyznačeny proměnné druhé úrovně. Robustní chyby v závorkách. Významné při * $p < 0.1$, ** $p < 0.5$, *** $p < 0.01$.

Přestože výsledky předchozích modelů ukazují, že i po kontrole velikosti obce a SES žáka a průměrné hodnoty tohoto ukazatele na úrovni školy dosahují žáci větších tříd v průměru lepších výsledků v testech z matematiky, nelze z této asociace vyvozovat kauzální závěry. Abychom zjistili, které mechanismy či proměnné tento vztah zprostředkovávají, bude nutné provést další kvalitativní výzkum. Dále je nutné mít na paměti, že výsledek provedené analýzy automaticky neznamena, že větší třídy by měly být preferované na úkor tříd menších. Rovněž by tento výsledek neměl vést k unáhlené optimalizaci velikosti tříd a škol. Jak bylo uvedeno již na začátku této kapitoly, počet žáků ve třídě je stále diskutovaným problémem a neexistuje všeobecná shoda na tom, jaký počet je v konkrétních třídách a konkrétních předmětech tím ideálním. Zjištění poukazuje pouze na obecný trend či jev spojený s velikostí škol a počtem žáků ve třídách, který ale není na základě provedené analýzy nijak silný. Vztahy mezi jevy nemusí být rovněž automatické a častokrát závisí na mnoha dalších kontextuálních faktorech, které efekt velikosti třídy na výsledné skóre žáků 4. ročníků z mezinárodních šetření ovlivňují.

Grafy č. 21 a č. 22 udávají podíly ekonomicky znevýhodněných žáků na základě velikosti třídy ve vztahu k průměrnému skóre z matematiky, respektive přírodovědy. Pouze v případě velkých tříd můžeme hovořit o statisticky významně nižším dosaženém skóre žáků v takových třídách, kde je více než 50 % žáků ekonomicky znevýhodněných. V případě malých a středních tříd se takový problém neprojevil. Ačkoli v menších třídách s více než 50% podílem ekonomicky znevýhodněných žáků je možné o problému hovořit alespoň v teoretické rovině (pro malý počet případů příliš velký chybový interval, vztah mezi nízkým skóre a podílem ekonomicky znevýhodněných je však možný), v případě středně velkých tříd je průměrné skóre žáků tříd s více než 50 % ekonomicky znevýhodněných žáků téměř statisticky významně vyšší než skóre žáků ve třídách s 26–50 % ekonomicky znevýhodněných žáků. O určitém vztahu mezi nízkým skórem a vysokým podílem ekonomicky znevýhodněných žáků ve třídách lze hovořit tedy pouze v případě velkých tříd. Naopak v malých třídách se dokáže efekt průměrného SES školy vykompenzovat.